

**VÝROČNÁ SPRÁVA O ČINNOSTI
ZÁUJMOVÉHO ZDRUŽENIA FENESTRA
V ROKU 2004**

ZZŽ Fenestra

P.O.Box F-12, 042 92 Košice

(055 729 75 04, 0905 344 588, fax 055 729 75 05

e-mail: fenestra@fenestra.sk

úvod

Záujmové združenie žien Fenestra je organizácia, ktorá sa už viac než 5 rokov snaží prispieť k zmene situácie týraných žien a detí, a to prevádzkovaním krízového centra, zaškolením ďalších profesií, aj aktivitami smerujúcimi k zmene a uplatňovaniu legislatívy. Patríme medzi najvýznamnejšie organizácie v téme eliminácie domáceho násillia na Slovensku. V našom krízovom centre sme doteraz poskytli dlhodobé služby viac než 600 klientkám; v roku 2004 využívalo naše služby 280 klientiek. Naše krízové centrum poskytuje širokú škálu služieb pre túto cieľovú skupinu, služby sú dlhodobé a bezplatné.

poslanie organizácie

Prispievať k rozvoju demokracie, občianskej spoločnosti, v ktorej sú rešpektované ľudské práva, a to prostredníctvom obhajoby práv znevýhodnených skupín, predovšetkým žien. Osobitú pozornosť venujeme obetiam násillia páchaného na ženách.

ciele

- Zlepšenie situácie týraných žien a ich detí;
- Zmapovanie a zlepšenie postupov vedúcich k ochrane obetí a eliminácii rodovo podmieneného násillia na Slovensku prostredníctvom šírenia nadobudnutého know-how a monitoringu praxe zainteresovaných inštitúcií;
- Zlepšenie ľudskoprávnej situácie žien na Slovensku vychádzajúc z oficiálneho stanoviska OSN, že násillie páchané na ženách je porušovaním základných ľudských práv žien a zabraňuje dosiahnutiu rovnosti žien na všetkých úrovniach.

cieľové skupiny

- Ženy – obeť násillia páchaného na ženách, predovšetkým domáceho násillia, a ich deti;
- Profesie a inštitúcie, ktoré sú zainteresované v ochrane obetí násillia páchaného na ženách a majú sa podieľať na eliminácii násillia páchaného na ženách;
- Odborná aj laická verejnosť.

aktivity

- Bezplatné a dlhodobé poskytovanie služieb pre ženy – obeť násillia v blízkych vzťahoch a ich deti podľa odporúčaných noriem Európskej únie: sociálno-právne poradenstvo a asistancia, podporné terapeutické skupiny, psychoterapia pre deti klientiek, právna pomoc.
- Vzdelávacie aktivity: organizovanie a zabezpečovanie školení, tréningov, seminárov a konzultácií pre rôzne profesné skupiny (sociálne pracovníčky, políciu atd.).
- Aktivity s cieľom dosiahnuť systémové zmeny v dvoch oblastiach:
  - zlepšenie právneho aj reálneho postavenia obetí násillia v blízkych vzťahoch, a v dlhodobom časovom horizonte eliminácia násillia páchaného na ženách; a
  - zrovnoprávnenie mimovládnych neziskových zariadení poskytujúcich bezplatné sociálne služby s podobnými štátnymi zariadeniami, a to hlavne v zmysle ich financovania zo štátnych a verejných zdrojov.

organizačná štruktúra v roku 2004

V roku 2004 valné zhromaždenie rozhodlo o zmene stanov. Zmeny reflektujú fakt, že naša organizácia už neprevádzkuje materské centrum, a taktiež centrálnu úlohu Krízového centra Fenestra v našej činnosti. Došlo taktiež ku formálnym zmenám v orgánoch Fenestry. Aj naďalej je pre nás ostáva kľúčová nehierarchická sieťová štruktúra.

Najvyšším orgánom združenia je valné zhromaždenie. Skladá sa zo všetkých členiek a členov združenia. Fenestra má v súčasnosti vyše 33 členiek a členov.

Výkonným orgánom združenia je predsedníctvo. Riadi činnosť združenia a Krízového centra Fenestra v období medzi zasadnutiami valného zhromaždenia. Za svoju činnosť je zodpovedné valnému zhromaždeniu.

Zloženie predsedníctva v roku 2004:

- *Mgr. Monika Grochová, predsedníčka a štatutárna zástupkyňa ZZŽ Fenestra*
- *MUDr. Jana Oleáriková, podpredsedníčka ZZŽ Fenestra*
- *Mgr. Dušana Karlovská, riaditeľka Krízového centra Fenestra*
- *Karin Galovicsová, zástupkyňa riaditeľky Krízového centra Fenestra*
- *Mgr. Sylvia Králová, Jazyková škola Talk*
- *Dana Kušnírová, ZZŽ Fenestra*
- *Mgr. Laco Oravec, Nadácia Milana Šimečku*

Kontrolným orgánom združenia je revízna komisia. Dozerá na hospodárenie združenia a jeho jednotlivých orgánov so zreteľom na dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, stanov a ostatných vnútorných predpisov združenia. Vypracúva výročnú revíziu správu, ktorú predkladá valnému zhromaždeniu.

Zloženie revíznej komisie v roku 2004:

- *MVDr. Iveta Böhmová, ZZŽ Fenestra*
- *Ing. Zora Kiebelová, Tatra banka, a.s.*
- *Mgr. Natália Krokavcová, Poradensko-psychologická poradňa*

sociálno - právne poradenstvo v roku 2004

V roku 2004 sme poskytli sociálno – právne poradenstvo 246 klientkám, a to v počte 1115 evidovaných poradenských úkonov (medzi evidované úkony patria poradenské rozhovory, asistencia pri vypracovaní písomností právneho a úradného charakteru, sprevádzanie klientky, jednanie z klientku, občianske zastupovanie klientky a iné). Oproti minulým rokom sme značne rozšírili službu asistencia pri vypracovaní písomností. Zaviedli sme a testujeme novú službu – občianske zastupovanie klientiek v občiansko-právnych konaniach. Poskytovanie služieb podporili spoločnosti U. S. Steel Košice a Philip Morris Slovensko.

právne poradenstvo

- právna analýza situácie;
- poskytovanie informácií o možnostiach riešenia situácie klientky právnou cestou a o možných dôsledkoch takýchto krokov a návrh postupu;
- asistencia pri písaní rôznych právnych dokumentov (predbežné opatrenia, žiadosť o rozvod, trestné oznámenie a pod.);
- príprava klientiek na vypovedanie na polícii a na súdoch;
- občianske zastupovanie klientky

sociálne poradenstvo

- sociálna diagnóza: identifikácia násilia vo vzťahu; posúdenie situácie klientky – odhad nebezpečenstva, posúdenie ekonomickej situácie klientky, posúdenie situácie detí;
- plánovanie procesu sociálnej práce: kroky vedúce k zlepšeniu situácie klientky sa plánujú vždy v úzkej spolupráci s klientkou;
- uskutočnenie plánu;
- evaluácia procesu sociálneho poradenstva

krízová intervencia

- psychologická stabilizácia klientky;
- plánovanie a realizácia bezprostredných krokov, hľadanie možností a zdrojov podpory;
- zabezpečenie dočasného bezpečného ubytovania

asistencia klientkám

- intervencia na okresných úradoch a iných inštitúciách;
- sprevádzanie klientky na súdnych pojednaniach;
- osobná asistencia a intervencia v byte klientky;
- zabezpečenie dočasného bezpečného ubytovania;

právna pomoc v roku 2004

- Bezplatné advokátske zastupovanie poskytujeme po tímovej dohode medzi pracovníčkami a zvážením viacerých okolností, a to len vo veciach týkajúcich sa zastupovania v trestných veciach, v zložitých majetkových problémoch pri ekonomickom násilí, pri rizikách týkajúcich sa detí, ich výživy a zverovania do starostlivosti, či únosu a pri iných mimoriadne závažných právnych situáciách.
- V roku 2004 sme spolupracovali s dvoma advokátkami – JUDr. Ivetou Rajtákovou, ktorá má súkromnú advokátsku prax, a Mgr. Vandou Durbákovou, ktorá vďaka praxi v Poradni pre ľudské práva má skúsenosti so zastupovaním klientiek vo veciach porušovania ľudských práv, a pozná prostredie tretieho sektora a mimovládnych organizácií.
- Zmenili sme systém poskytovania právnej pomoci aj v tom, že klientky už nedochádzajú za advokátkou do jej kancelárie, ale advokátka komunikuje s našou klientelou v priestoroch Krízového centra a v prítomnosti poradenskej pracovníčky.
- Aj tohto roku pokračoval trend obmedzovania poskytovania advokátskej právnej pomoci, pretože poradenské pracovníčky v súčasnosti dokážu poskytovať kvalitné právne poradenstvo ako súčasť sociálno-právneho poradenstva. V roku 2004 dostalo advokátsku pomoc a zároveň advokátske zastupovanie 35 klientiek, spolu bolo klientkám poskytnutých 130 úkonov advokátskej právnej pomoci.
- Medzi najčastejšie úkony advokátskej právnej pomoci patrili konzultácie pre klientku, písanie návrhov, odvolaní, podaní a trestných oznámení v mene klientky, úkony týkajúce sa zastupovaní klientiek pred Ústavným súdom SR a Európskym súdom pre ľudské práva, príprava klientiek na výsluchy a súdne pojednávania, a účasť advokátky na výsluchoch a súdnych pojednávaniach. Veľký význam mali konzultácie pre poradenské pracovníčky ohľadom postupov v rámci právneho poradenstva.
- V roku 2004 predstavovali náklady na právnu pomoc 206.546,-Sk. Napriek vysokým nákladom považujeme aj naďalej za nevyhnutné poskytovať túto službu. Prvoradým dôvodom, ktorý vyplynul z evaluácie piatich rokov právneho poradenstva a právnej pomoci, je neustále formalizovanie procesných úkonov; ďalší dôvod spočíva v tom, že niektoré úkony priamo vyžadujú advokátske zastupovanie (napr. podania na Ústavný súd SR a na Európsky súd pre ľudské práva).
- Právny program bol podporený spoločnosťami U. S. Steel Košice a Philip Morris Slovensko.

psychologické služby v roku 2004

Psychologické služby považujeme za nezastupiteľné. Vyriešenie právnej situácie síce prináša klientkám bezpečie, ale nie vždy zlepší subjektívne vnímanie situácie klientiek. Následkom dlhodobého týrania trpia mnohé klientky chronickou posttraumatickou stresovou poruchou, čo im neumožňuje žiť plnohodnotný život. Detský program – psychologická podpora detí – vznikol na základe zákazky mnohých klientiek. V roku 2004 sme pracovali s 56 deťmi, ktoré absolvovali 262 individuálnych terapeutických sedení, 47 skupinových terapeutických sedení, a dva 4-dňové rekondičné pobyty. Detský program podporila nadácia pre deti Slovenska z programu Hodina deťom.

podporné skupiny pre klientky

- pomoc klientkám zorientovať sa v ich situácii;
- prekonanie izolácie;
- budovanie seba podpory;
- zmierňovanie dopadov psychologickéj traumy využitím postupov gestalt psychoterapie;
- obnovenie sociálnych zručností

terapeutické skupiny pre deti klientiek

- stabilizácia psychického stavu dieťaťa;
- integrácia traumatických zážitkov a zmierňovanie psychosomatických symptómov traumy;
- prekonanie izolácie;
- rozvíjanie sociálnych zručností vo vrstovníckych skupinách;

individuálna psychoterapia detí klientiek

- psychologická diagnostika;
- stabilizácia psychického stavu dieťaťa;
- integrácia traumatických zážitkov a zmierňovanie psychosomatických symptómov traumy;
- rekonštrukcia vzťahu matky a dieťaťa;
- príprava na policajné výsluchy

individuálna psychologická práca s klientkami – matkami

- 50 vstupný rozhovor;
- monitorovanie situácie detí;
- rekonštrukcia rodičovských zručností;
- rekonštrukcia vzťahov s deťmi

rekondičné pobyty pre deti klientiek

- zabezpečiť zmenu prostredia
- posilnenie fyzického a psychického zdravia
- podpora zdravých mechanizmov fungovania
- podpora, rozvoj a rozširovania spektra sociálnych zručností detí smerom k deťom aj dospelým
- vytvorenie novej terapeutickej skupiny
- rozšírenie podpory a seba podpory detí
- sprostredkovane rozšírenie pozitívnych zážitkov zo seba prostredníctvom rôznych aktivít.

vzdelávacie aktivity v roku 2004

V roku 2001 sa dve členky Fenestry zúčastnili na tréningu tréneriek profesií pre prácu s obeťami násillia páchaného na ženách. Získali sme manuály pre tréning psychosociálnych profesií, zdravotníckych profesií, polície a právnických profesií, ktoré vypracovali odborníčky z predných európskych organizácií pracujúcich v téme násillia páchaného na ženách. Manuály sme preložili a prispôsobili na slovenské podmienky. Všetky manuály obsahujú špecifický modul, ktorý zahŕňa medzinárodné definície násillia, mýty o násillí, identifikáciu násillných vzťahov, odhad nebezpečenstva, účinky násillia, prístup k obeťam násillia, a špecifické moduly pre jednotlivé profesie. Na tréningoch využívame tieto metódy: lektorské vstupy, rolové hry, práca v malých skupinách, štúdium materiálov, nahrávka na kameru, analýza nahrávok, facilitácia cvičení, s pracovnými listami vo dvojici, zapisovanie na flipchart, práca s projektorom, a iné.

100 - hodinový tréning pre psychosociálne profesie

---

10 psychologičiek a sociálnych pracovníčok sa zúčastnilo na modifikovanom 100-hodinovom výcviku pre psychosociálne profesie, ktorého súčasťou je 70 hodín tréningu a 30 hodín stáží na našom pracovisku. Ocenili nielen vŕhad do problematiky násillia páchaného na ženách, ale aj základy právneho poradenstva. Tréning sme realizovali vďaka dotácií Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

špecializovaná odborná príprava nezamestnaných žien pre sociálne služby a sociálne podnikanie.

V rámci projektu podporeného z programu PHARE sme realizovali dva tréningy pre nezamestnané ženy; 15 nezamestnaných žien sme zaškolili v poskytovaní sociálnych služieb pre obeť násillia páchaného na ženách, ďalších 15 nezamestnaných žien v manažmente neziskovej organizácie a zariadenia pre poskytovanie sociálnych služieb. V súčasnosti na našom pracovisku prebiehajú stáže absolventiek výcvikov. Projekt bol podporený v rámci grantovej schémy rozvoja ľudských zdrojov Flexibilita trhu práce z EU programu PHARE.

pilotný projekt spolupráce s obvodnými oddeleniami policajného zboru

---

V roku 2004 sme uzavreli zmluvu z Krajským riaditeľstvom policajného zboru Košického kraja o zaškolení 28 pracovníkov OOPZ – stálej služby, čo sú príslušníci prvého kontaktu. V rámci projektu sme vytvorili smernice pre prvý kontakt v prípadoch domáceho násillia. Zaškolení príslušníci v súčasnosti testujú smernice v praxi. Hodnotiace stretnutie sa konalo 10. februára 2005. projekt podporila nadácia Otvorenej spoločnosti a Kanadské veľvyslanectvo.

iné aktivity v roku 2004

---

medzinárodný deň žien

Pri príležitosti Medzinárodného dňa žien sme v spolupráci s UNDP, UNIFEM a UNFPA so sídlom na Slovensku realizovali diskusný deň na tému Ženy a AIDS. Podujatie bolo venované diskusii o ženských ľudských právach, a to vo vzťahu k problematike zdravia žien.

silent witnesses - umlčané svedkyne

V júni 2004 sme na Hlavnej ulici v Košiciach zorganizovali prvú výstavu Silent Witnesses (Umlčané svedkyne) na Slovensku. Súčasťou tejto akcie bolo pouličné divadelné predstavenie Babské mystériá, realizované v spolupráci s banskobystrickým Bábkovým divadlom na Rázcestí. Z predstavenia máme zostrihaný záznam dostupný na CD-R, DVD a VHS. Založili sme Iniciatívu Umlčané svedkyne, ktorej cieľom je do roku 2020 eliminovať vraždy spáchané v dôsledku domáceho násillia. Akcia bola podporená Nadáciou otvorenej spoločnosti.

Foto: Andrej Bán

evaluácia 5 rokov poskytovania právneho poradenstva a právnej pomoci

---

V rámci projektu sme zhodnotili päťročné skúsenosti našej organizácie s poskytovaním právnej pomoci a právneho poradenstva týraným ženám. Výsledný materiál Ženy a paragrafy obsahuje výsledky tejto evaluácie, praktické informácie, ako aj podnety na riešenie otázok spojených s poskytovaním služieb pre týrané ženy a ich deti. Záverečného workshopu sa zúčastnili poradenské pracovníčky zo štátnych aj neštátnych, ziskových aj

neziskových subjektov. Za veľmi dôležitý prínos workshopu považujeme, že po prvýkrát bola formulovaná potreba sieťovania zariadení poskytujúcich služby obetiam násilia páchaného na ženách.

klub fenestry

V októbri 2004 členky, dobrovoľníčky a darkyne Fenestry založili Klub Fenestry, ktorého cieľom je rozširovať filantropiu žien. Členky klubu sa stretávajú jedenkrát v mesiaci. V roku 2004 sa členky klubu finančne a organizačne podieľali na niekoľkých aktivitách, predovšetkým na rekondičnom pobyte a vianočnom večierku pre deti klientiek KCF.

finančná správa zzž fenestra 2004

---

príjmy (v Sk)

---

vlastná činnosť	4.800,00
neziskové zdroje	2.364.073,00
verejné zdroje	216.865,00
prijaté úroky	872,00
výnosy	15.600,00
individuálne dary súkromných osôb	32.400,00
korporátni darcovia	675.846,00
Celkom príjmy:	3.310.456,00

výdavky organizácie (v Sk)

---

mzdové náklady	1.085.916,00
odvody	221.892,00
komunikačné náklady	101.629,00
režijné náklady /údržba priestorov a energie/	151.057,00
nákup kancelárskych potrieb	88.661,70
nákup technického vybavenia	168.070,00
cestovné náklady	101.431,00
náklady na advokátsku pomoc pre klientky	206.546,00
poštovné náklady	10.939,00
náklady na nákup literatúry	9.709,00
náklady na opravu technického zariadenia	24.298,00
náklady na psychologickú pomoc a supervíziu	166.649,50
náklady na spracovanie účtovníctva	75.847,00
umelecké hostovanie	72.885,00
zaplatené DPH GS-02	63.538,40
náklady na stravovanie v rámci vzdelávacích aktivít	141.753,00
odpisy NIM a HIM	187.079,00
bankové poplatky	4.568,00
Celkom výdavky:	2.882.468,60

d'akujeme

- d'akujeme všetkým, ktoré ste nám dávali podporu v ťažkých chvíľach a ktorí ste verili a stále veríte, že naša práca má zmysel.

- d'akujeme donorom, ktorí v roku 2004 podporovali naše projekty:
  - Centrum pre filantropiu – ETP Slovensko
  - EU komisia – program PHARE
  - Heinrich Böll Stiftung
  - Kanadské veľvyslanectvo
  - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
  - Nadácia Ekopolis
  - Nadácia otvorenej spoločnosti – Open Society Foundation
  - Nadácia pre deti Slovenska – Hodina deťom
  - Orange Slovensko

- d'akujeme donorom, ktorí v roku 2004 podporili prevádzku Krízového centra Fenestra a tak umožnili poskytovať bezplatné služby týraným ženám a ich deťom:
  - Philip Morris Slovensko
  - U.S.Steel Košice

- d'akujeme všetkým súkromným darcom aj darkyniam za ich nezanedbateľnú finančnú a materiálnu podporu

- d'akujeme všetkým, ktoré ste sa na našej práci podieľali bez nároku na odmenu. Bez obrovského množstva dobrovoľnícky odvedenej práce by naše snaženie bolo prakticky nemožné.

- d'akujeme kolegyniam zo ženských organizácií a rôznych zariadení pre poskytovanie pomoci týraným ženám. Vďaka Vám sa necítíme v našej práci osamotené.